

چکیده

مجازات‌های جایگزین حبس را باید جنبشی دانست که از آن به جنبش حبس‌زدایی یاد می‌شود. با ورود به عصر روشنگری بویژه بعد از انقلاب فرانسه مجازات‌های بدنی و ظالمانه کم‌کم زرادخانه کیفری را ترک کردند و مجازاتی به نام زندان جایگزین آنها شد و در زمانی کوتاه مدت بعنوان متداول‌ترین مجازات درآمد. از این رو تلاش برای بکارگیری سایر مجازات‌ها تحت عنوان "جایگزین‌های مجازات حبس" مورد توجه کشورها و نظام‌های حقوقی مختلف قرار گرفته است.

در ایران نیز مشکلات زندان مورد توجه جدی مسئولان قرار گرفته و اقداماتی در راستای کاهش جمعیت کیفری و استفاده از جایگزین‌های مجازات حبس صورت گرفته است.

مسأله قابل توجه که در سطح بین‌المللی سعی بر روشن نمودن ابعاد مختلف آن داریم، موقعیت و جایگاه کیفر حبس در میان کیفرهای بین‌المللی موجود و مشکلات احتمالی اجرای آن به عنوان یک کیفر بین‌المللی است. مجموعه‌ای که در پیش روست، حاصل تلاشی است در راستای مطالعه ناکارآمدی کیفر حبس و پیامدهای منفی آن و ضرورت توسل به مجازات‌های جایگزین زندان که امروزه توسل به آن دغدغه بسیاری از نظام‌های کیفری می‌باشد و همچنین ضمن پرداختن به ویژگی‌های حاکم بر این مجازات‌ها به موانع پیش رو و لزوم بسترسازی و ساز و کارهای اجرایی پرداخته می‌شود.

واژگان کلیدی: زندان، جایگزین حبس، نظام عدالت کیفری، اصلاح و بازپروری، دیوان کیفری بین‌المللی